

10 § Svar på interpellation 2008/09:576 om polisutbildning

Anf. 35 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Thomas Bodström har frågat mig när jag avser att lägga fram ett förslag om en ny polisutbildning.

En särskild utredare har på uppdrag av regeringen lämnat förslag till hur den nuvarande polisutbildningen bör reformeras. I betänkandet *Framtidens polisutbildning* föreslår utredaren bland annat att dagens grundutbildning till polis bör ersättas med en högskoleutbildning och anordnas av universitet och högskolor.

Att reformera polisutbildningen kräver naturligtvis noggranna överväganden. Utredarens förslag tillsammans med de remissyttranden som har inkommit är viktiga underlag i den beredningsprocess som pågår inom Regeringskansliet. Regeringens ambition är att under mandatperioden lämna besked om en reformerad polisutbildning.

Avslutningsvis vill jag poängtera att polisutbildningen hela tiden förändras för att möta omgivningens förväntningar och krav. Innehållet i utbildningen utvecklas och anpassas inom ramen för respektive ämne. Möjligheten att läsa grundutbildningen till polis på distans och uppdragsutbildningarna vid universiteten i Umeå och Växjö har bidragit till en sådan förnyelse.

Anf. 36 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Man kanske kan urskilja ett mönster i att jag kräver besked. Det här går tillbaka till förra mandatperioden. Beatrice Ask och jag hade diskussioner om detta redan 2006. Då gjorde hon ett uttalande som Polisförbundet fortfarande talar om, nämligen att akademisk utbildning inte var nödvändigt och inte behövdes. Det tonades ned sedan, ska jag säga. Det var dock ganska avslöjande för vad du, Beatrice Ask, tyckte i frågan.

Sedan blev det val. Då pågick en utredning av Agneta Stark. Också här handlade det om en utredning som påbörjades under förra mandatperioden. Den skulle vara klar den 31 januari 2007. Utredningen fick inte göras färdig. I december 2006 sade man att den var för dålig. Det var konstigt eftersom den inte var färdig, men det sade man i alla fall. Redan då fanns misstankar om att man inte ville införa en akademisk utbildning. För att vinna tid sade man att utredningen var för dålig och tillsatte en annan. Man lät nuvarande Söpochefen Anders Danielsson göra en utredning, SOU 2007:39.

Beatrice Ask och jag har haft dessa diskussioner en gång i halvåret ungefär, för jag undrar vad som händer. Man kunde följa logiken i att om man tyckte den första var dålig så kom det en andra. Den har dock varit klar ganska länge. De tidigare svar jag har fått har varit precis likadana: Vi funderar, vi bereder, vi utreder.

Det håller inte att säga så vecka efter vecka, månad efter månad, år efter år.

Om vi krävde besked om den enkla principiella frågan som vi hade tidigare om man var för eller emot att preskribera och inte fick något klart svar på vad som gällde med brott som hade begåtts vill jag i alla fall nu ställa frågan: Vad tycker *du* om en akademiserad utbildning?

Jag vet också att det här kan ha budgetkonsekvenser, att det kan vara andra partier som säger nej – fast de är i och för sig för det här – och att man kanske inte kan genomföra det därför att Finansén säger nej eller att partiledarna säger nej. Men det intressanta för mig och många andra är: Vad tycker du om det förslag som har lagts fram av Anders Danielsson?

Jag vet också att det finns många andra sidofrågor, nämligen hur man ska se på vissa delar av utbildningen, att man kan se på orterna och så vidare. Men det intressanta är: Anser du att polisutbildningen ska vara en akademisk utbildning eller inte?

Jag vill inte gärna höra en massa andra svar om andra saker, utan den enkla frågan är: Anser du att utbildningen ska vara akademisk eller inte? Jag kräver dig inte på svar, eftersom du antagligen inte kan ge det, på om det ska genomföras eller inte, därför att det är inte du som äger frågan. Det förstår jag också, därför att det kan vara Utbildningsdepartementet och Finansdepartementet.

Men vad du själv tycker, det kan ingen ta ifrån dig. Anser *du* att polisutbildningen ska vara akademisk eller inte? Det vore väldigt värdefullt att få veta, för då kan vi också i denna fråga samarbeta för att kunna se om vi kan hitta en gemensam lösning. Jag tror att det skulle finnas en styrka i att vi har en gemensam uppfattning. Men då måste jag ju helt enkelt få reda på: Vad är det du tycker? Ska utbildningen vara akademisk eller ska den inte vara akademisk? Det är inte en fråga om det bereds eller inte, utan det är fråga om vad *du* anser. Det här har vi diskuterat i fyra år nu, så nu måste du faktiskt ha en egen uppfattning. Det tror jag att alla tycker att man har rätt att begära.

Anf. 37 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Först vill jag bara ställa frågan i största allmänhet: Vem är det egentligen som pratar om dåtid och inte om framtid?

Jag vill också säga att Agneta Starks utredning inte var dålig. Det var inte skälet till att vi avslutade den, utan direktiven till den utredningen var dåliga för de var lika digitala som Thomas Bodström är i debatten i dag. Ska det vara akademiskt eller ska det inte vara akademiskt? Ingenting i övrigt! Ingenting om innehållet, utvecklingen, vad poliser behöver kunna, vad det kostar eller någonting. Det fanns ingen bredd, inget djup och inget tänk. Det är alldeles riktigt att Anders Danielsson fick ett uppdrag av oss och har gjort en utredning om den framtida polisutbildningen som har remissbehandlats.

Det finns ett antal synpunkter på den utredningen som vi arbetar med. En övertygande majoritet tillstyrker stora delar av förslagen, men några tycker att man i stället borde ha en sektorhögskola. Ett flertal betonar möjligheten att polisen ute i landet skulle ha större inflytande över utbildningarna. Flera remissinstanser anser att den verksamhetsförlagda utbildningen ställer väldigt stora krav och är bekymrade över hur det ska hanteras. Flera

avstyrker förslaget att studenterna under den verksamhetsförlagda utbildningen inte ska ha polismans ställning i något avseende. Några är tveksamma till förslaget att ta bort några av de krav som man i dag har för antagning. Flera instanser anser att det är olämpligt och resursslöseri för den enskilde och för samhället att låta fler utbildas till poliser än vad man anställer. Anders Danielsson vill ju bryta upp den koppling som man har i dag.

Anders Danielssons utredning slaktar en del heliga kor när det gäller polisutbildningen, och det finns många synpunkter på det. Där är vi inte färdiga, och det kräver ett arbete för att analysera detta. Vi kommer att vara tvungna att ge besked om det, och jag tycker att det är viktigt att det kommer besked om polisutbildningen, men så digital är inte frågan att det handlar om ifall det ska vara akademiskt eller inte akademiskt. Jag sitter inte fast i en debatt som vi hade för fyra år sedan. Tvärtom har vi fördjupat den här diskussionen, och under resans gång, vilket jag kortfattat försökte säga i mitt svar, har polisutbildningen naturligtvis inte sett likadan ut som den gjorde under Bodströms tid, för det vore ju förskräckligt. Hela tiden utvecklas den i takt med den tekniska utvecklingen, i takt med brottsutvecklingen och i takt med att de olika utbildningsinstitutionerna upptäcker att man kan göra saker bättre. Och det är bra.

Sedan finns det en aspekt till som jag gärna vill nämna men som inte har varit och inte är huvudskälet till att vi inte har lagt fram ett förslag än, och det är att ska man genomföra en stor utbildningsförändring – jag har ändå sysslat med utbildningsfrågor i 25 år, vilket är fruktansvärt länge – är det dumaste man kan göra att genomföra en enorm reformering av en utbildning utan att ha ordentligt med resurser, för det brukar straffa sig. När man gör en omläggning av en viktig utbildning ska man se till att det finns olja i maskineriet så att det också kan göras på ett kvalitativt bra sätt. Annars får man en dålig start, och den typen av dålig start riskerar att följa med under lång tid. Men huvudskälet till att den här regeringen gjorde en kompletterande och ny utredning om polisutbildningen var att direktiven var för dåliga. De var digitala, och Thomas Bodström har uppenbarligen inte rört sig en meter från den uppfattningen. Man ska vara glad över att poliser ändå får en utbildning som har djup och kvalitet i dag, och de ska definitivt ha det i framtiden därför att polisyrket förändras och utvecklas ständigt, och då kräver det att vi faktiskt tillhandahåller en riktigt bra polisutbildning.

Vi kommer att ge besked om hur vi ska hantera polisutbildningsfrågan, naturligtvis under den här mandatperioden, men jag har inte besked att ge i dag.

Anf. 38 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Jag ställde en enda fråga. Jag tror att nästan alla tycker att man kan kräva ett svar av en justitieminister på frågan: Vad anser du om frågan som har diskuterats så länge, nämligen om polisutbildningen ska vara akademisk eller inte? I sin centrala del är den ju akademisk. Vi har akademisk utbildning. Juristutbildningen är digital, därför att den är det om man nu frågar om den är akademisk eller inte. Sedan har också juristutbildningen förändrats väldigt mycket med mer praktiska inslag och så vidare. Det är en akademisk utbildning.

Sedan har vi till exempel utbildningen inom kriminalvården. Det kan vi diskutera senare om vi nu genomför det här med polisen. Det är inte en akademisk utbildning. Det är också en digital fråga.

Jag frågade inte den här gången – jag har gjort det tidigare, men jag har inte frågat den här gången – när ett svar kommer, för jag har nästan gett upp den frågan. Jag har frågat det i fyra år, och nog kan man säga att vi sitter fast i den här diskussionen. Jag frågade helt enkelt: Vad tycker du? Vad anser du om den här frågan?

Jag sade just att det naturligtvis finns en massa sidofrågor. Det är klart att det gör! Men det centrala i den här interpellationen är om det ska vara en akademisk utbildning eller inte.

Ibland tror jag när jag har interpellationsdebatter med dig att du försöker att få de fyra minuterna att gå, för du pratar om allt annat än just det som man frågar om. Poängen med en interpellation är att man ställer en fråga för att få ett svar, och det är offentligt, det antecknas, det sparas och det blir ihågkommet, för det är nämligen ett organ för kontroll av regeringen. Därför ställer jag den enkla frågan om vad Sveriges justitieminister tycker om en fråga som är så central för så många poliser och alla de unga män och kvinnor som nu funderar på om de ska bli poliser eller inte. Jag påstår inte att det är den enda frågan som de funderar på. Det är klart att det är mycket annat också, och det är klart att det finns många sidofrågor, men det är *en* viktig fråga. Och det var just därför jag ställde den här interpellationen. Därför upprepar jag nu frågan. Jag skulle kunna säga många saker om varför jag anser att den ska vara akademisk, men bara för att det inte ska kunna vara något tvivel om min fråga är den följande: Vad anser du? Ska utbildningen vara akademisk eller inte?

Jag vill inte höra några svar om att Agneta Starks utredning var si eller att direktiven var så. Min enkla fråga är: Vad anser du? Ska utbildningen vara akademisk eller inte?

Jag kräver inte att du ska kunna ge besked om att det genomförs, för det är inte du som beslutar om det utan det är helt andra krafter, men jag kommer att ha full respekt för dig om du anser att den bör vara akademisk men att den inte kommer att bli det för att det kan vara andra som bestämmer. Men det kan inte vara så svårt att svara på den enkla frågan: Vad tycker du om det här? Ska det vara en akademisk utbildning eller inte?

Du skulle kunna svara på två sekunder. Ja eller nej? Nu har jag ställt frågan, och den kan inte gärna missuppfattas. Varsågod att ge besked, tack!

Anf. 39 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Ibland undrar jag om Thomas Bodström själv har skrivit eller läst den interpellation som är ställd, därför att den fråga som ställs till mig som justitieminister är: När avser justitieministern att lägga fram ett förslag?

Den frågan har jag besvarat, men den vill inte Thomas Bodström nu diskutera. Han har en helt annan fråga, nämligen: Vad tycker personen Beatrice Ask i den här frågan?

Jag är inte här i egenskap av privatpersonen Beatrice Ask. Jag är representant för Sveriges regering och jag är landets justitieminister, och jag kan inte rycka loss en delfråga i en proposition som ska komma i framtiden därför att jag tycker så. Det är väl ändå så i den här kammaren att när man formellt ställer en fråga till ett statsråd är det den frågan som ska besvaras. Det borde finnas något slags intresse av att hålla sig till det ämnet, och ämnet är då: När avser regeringen att lägga fram ett förslag om en ny polisutbildning?

Då har jag berättat att vi kommer att ge besked om polisutbildningen under den här mandatperioden, eller hur det nu formulerades i svaret – jag tog tyvärr inte med det papperet hit till talarstolen. Det beskedet är viktigt.

Jag har många privata uppfattningar, men jag tycker ändå att det är viktigt ibland att i diskussionen hålla sig någorlunda formell. Jag har försökt ge en beskrivning av hur regeringen har hanterat frågan om polisutbildning, som är oerhört central. Jag har också varit noga med att påpeka att den förändring som alliansregeringen gjorde utgick ifrån att vi ansåg att det krävdes en mer fördjupad, bredare analys av vad man bör kunna efter att ha gått polisutbildningen för att kunna vara verksam i brottsbekämpningen som polis under de kommande 20–25 åren. Då är inte frågan bara: Är utbildningen akademisk eller inte akademisk? Veldig mycket kvalificerad utbildning i det här landet är akademisk, och det är inte polisutbildningen i dag.

Vi har också fått ett svar i en utredning som det finns synpunkter på. Jag har försökt redovisa att det finns väldigt många synpunkter på viktiga delar, till exempel detta att poliser inte ska ha några befogenheter under utbildningstiden eller att man vill avskaffa det som har gällt hittills, nämligen att om man går polisutbildningen får man också jobb som polis. Det är en väldigt stor förändring. Detsamma gäller att man också frikopplar olika delar av utbildningen till att inte vara sammanhållna med den, vilket jag tror är en bra och modern idé eftersom man då kan läsa med lite olika inriktning. Polis är verkligen inte ett och samma yrke. Det finns otroligt mycket bra i den här utredningen att ta vara på, men också synpunkter som måste läggas ordentlig vikt vid.

Jag tror att en utbildning som ska hålla i kanske 10–15 år måste bygga på en ordentlig beredning. Det säger jag inte för att smita ifrån något svar. Det är inget jaså-svar. Det handlar inte om vad Beatrice Ask tycker, om det ska vara si eller så. Det är just det här som har gjort att vi inte har kunnat hantera frågan: Ni vill inte utreda detaljer, och då sitter man ju där. Då händer inget.

Däremot är det viktigt att det vi har gjort är att se till att polisutbildningen har hållit hög kvalitet och har utvecklats hela tiden så att man verkligen har klarat den anspänning som det innebär att just nu utbilda fler poliser än någonsin tidigare så att vi ska kunna åstadkomma de 20 000 poliserna under den här mandatperioden. Det tycker jag är oerhört viktigt.

Anf. 40 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Den här diskussionen har pågått i fyra år. Och jag ställer frågan om igen, och jag kommer att ställa den igen, och jag kommer att få ställa en ny interpellation i nästa vecka, för jag får inget svar.

Jag ställde frågan: När avser justitieministern att lägga fram ett förslag om en ny polisutbildning? Grunden är denna utredning om akademisk utbildning. Sedan har jag ställt en följdfråga, nämligen om vad du, Beatrice Ask, anser om utbildningen ska vara akademisk eller inte. Vi måste väl alla vara överens om att det hör till den här interpellationen, därför att annars kan vi inte ha någon debatt över huvud taget.

Jag ställde en vanlig, enkel fråga. Den första frågan gällde om man skulle lägga fram förslag om en ny polisutbildning. Då var svaret: "Regeringens ambition är att under mandatperioden lämna besked om en reformerad polisutbildning." Det är goddag yxskaft.

Men jag kan någonstans ändå förstå att man inte kan säga säkert från regeringen eftersom man inte bestämmer det själv som minister. Därför byggde jag på med den här enkla följdfrågan.

Det är jätteviktigt vad du tycker. Det är inte alls så att det är ointressant eller något sådant. Du har ju en massa åsikter om andra saker. Då undrar man, helt enkelt. Du måste ju ha funderat på det här under de fyra år som vi har haft den här diskussionen. Du måste ju ibland ha tyckt: Det är en bra idé! Eller: Nej, det är ingen bra idé alls, det där!

Man kan tycka att fördelarna överväger eller att nackdelarna gör det. Men du måste ju tycka någonting – själv! Vi kan ju inte ha en justitieminister som inte tycker någonting i en fråga som så många poliser anser är så viktig. Det är därför jag ställer denna enkla fråga.

Jag ska försöka göra det lite enklare för att komma tillbaka till de svar jag fått. När man frågar dig någonting är svaret att det är en avsikt, en ambition, en avsikt och en ambition. Därför ställer jag en avslutande fråga. Har du en avsikt eller en ambition att genomföra en akademisk utbildning? Har du en avsikt eller en ambition att tycka att det är bra med en akademisk utbildning? Det måste du väl ändå kunna svara på, Beatrice Ask? Det är ju så oerhört enkelt att du bör kunna ge ett ja eller ett nej. Det kan inte vara svårt. Vad tycker du? Jag kräver inga andra svar än det, och jag tror att det blir jätteintressant att höra svaret.

Tack för den här debatten!

Anf. 41 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Tack för den här debatten! Jag har för avsikt att lägga fram förslag och redovisa hur vi ska hantera en reformerad polisutbildning. Jag anser dessutom att det är absolut självklart att även poliser ska ha akademiska poäng för akademisk utbildning. Jag är också väldigt nöjd med de utbildningar som vi har i Växjö och Umeå, som ju bedrivs på universiteten där och som fungerar alldeles utmärkt.

Jag tycker att stora delar av Anders Danielssons utredning har poänger, många poänger, men remissinstanserna har ställt ett antal frågor som jag rimligen också måste svara på – dock inte i riksdagens talarstol än.